

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate, de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

SUMAR:

Crimele pasionale, de d-l Iuliu Dragomirescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea 1*: I. I. Mironescu cu V. Benguș.

Cartea de apel din București, secțiunea 1: Colonel C. Marian cu Ministerul de finanțe.

Tribunalul Ilfov, secția comercială: D. H. Grümberg cu Rașela B. Susman și alții.

Cuvântarea d-lui D. Comșa la înmormântarea lui C. Stoicescu.

CRIMELE PASIONALE

În actuala sesiune, jurații din Ilfov au avut prilejul să se pronunțe asupra unui caz deosebit. Acuzatul eră un avocat. Nu-i lipseă oarecare cultură. Cultură nesigură, fără îndoială, în orice caz puțin profundă. Trăia în concubinaj cu o femeie, ceea ce nu-l împiedică să aibă și alte metrese. Un motiv sentimental i-a determinat altădată hotărîrea de a se sinucide. Ducea o viață agitată și tulburată. Lipsit de puterea frenatrice asupra impulsurilor lui, el luă o mie de rezoluțiuni contradictorii. Echilibrul lui psihic eră nimicit. În ultimul timp, făcî cunoștință cu o femeie tânără, Eliza C. Se înamoră de dînsa. Dar insistențele lui maladive, și natura lui arzătoare au fost note rele în fața Elizei C. Și păunița galantă, reacționînd împotriva tiraniei de tigru a acestui amant bizar, căută prilejul și provoacă prilejul de a se scăpa de el. Cu cât însă dînsa se smulgea din cușca de fier a balamucului conjugal, cu cât însă omnipotența lui simțea că se duce, cu atât el creștea în furie și creștea în delir. A încercat cu binele. Aranjamentele nu au izbutit. Biata femeie, văzînd că nu are nimic bun de așteptat în urma cedărilor

repetate, își căută amici cari să o susțină. Ea voia un refugiu, și în desperarea ei, nu mai știă la cine să alerge. Căzu pe mâini rele. Elemente dubioase se iviră în calea ei. Și preferințele, și gusturile și trădările ei, fie din convingere, fie din nevoie, exacerbează nebunia acuzatului. Scurt: toată iubirea o preface în ură, și în loc să se retragă și să o ocolească, așa cum ar fi făcut un om normal, el, dimpotrivă, se inversunează și mai mult. El cade în furia vîntului. O serie de delictes, din ce în ce mai curioase, tind să-l compromită și să-l facă ridicul: el unge cu materii imunde ferestrele femeii ideale, tipărește manifeste cu enunțări injurioase. Și cum eră de așteptat, efectul acestor acte de dezzechilibru, fiind contrar celui presupus de dînsul, inculpatul se hotărăște a se înscrie în armata crimei. Sugestiunea crimei germinează în creerii lui. El trage gloanțe în carnea roză în armonia căreia plutise de atâtea ori.

Desnodămîntul e vulgar, nu este așa?

Dar tocmai în vulgaritatea lui el prezintă un interes social. Acest caz se reproduce adeseori în identitatea lui. Analele criminologice sunt pline de asemenea drame, în care eroii joacă acelaș rol și în care sunt victimele acelorăși procese sufletești.

Nu voiu insista asupra procesului rezolvat. Deducțiunile etice ale d-lui procuror general au fost interesante. Forma rechizitorului a fost impecabilă. M'a impresionat tendința d-lui procuror general de a luă apărarea victimei. Femeea, în defnitiv, ce eră ea vinovată? Ea, după părerea ei, căută mîntuire din teroarea amantului, pe care îl consideră drept un fel de Vautrin histeric, spre a o modelă după trebuințele și după gusturile sale.

Intr'adevăr, concepțiunea acuzatului eră de tot sălbatică și primitivă, dacă o desbrăcăm de elementele sale patologice. Eră odată posibilă o asemenea concepțiune. Spencer, în *Justice*, relatează cazul lui Angevin Foulques le Noir. El a dat foc femeii lui. Și la națiunile primitive, la Fidjieni și Australieni, femeile pot să fie spintecate și mâncate. Da, este în firea omenească tendința spre o supremație masculină, manifestată nu numai prin legi, dar chiar prin intuiție. Societatea a ajuns însă la un grad de moralitate așa de superioară, încât a făcut loc femeii nu numai alături, dar moralmente mai presus de bărbat. Asupra acestor considerațiuni elementare, nici o obiecție.

Astăzi deci, a ucide o femeie că nu se pleacă poftelor unui bărbat impetuos, este inadmisibil. A ucide pe acela sau pe aceea care nu te mai voește, care nu te mai iubește, pare monstruos. Pare îngrozitoare concepție — și în Franța s'a votat de curând o lege utilă, prin care s'a șters dintre scuzele crimei flagrantul delict de adulter.

Așa este din punct de vedere penal. Din punct de vedere psihologic însă, chestiunea se prezintă sub alte aspecte și ea suscită cu totul alte chestiuni.

Enrico Ferri, în *Omicidio*, insistă asupra repugnantei pe care omul moral o are în fața crimei. Conștiința lui morală se revoltă profund. Și mai există în sufletul lui și teama de consecințele legale și de veștejirea opiniei publice.

Nevrozații pasionali nu mai țin seamă de aceste considerațiuni. Ei sunt naturi slabe. Ei au o energie, dar o energie rău canalizată. Ei o concentrează într'o singură direcție, și odată aglomerată, torentul debordează. Nici o persuasiune, nici o putere omenească nu mai dictează acestor porniri sinistre. Voci interne nebiruite îi poruncesc să omoare, și la urma urmelor asasinul cedează. Este pentru el o fatalitate neînduplecată, fatalitate pe care au poetizat-o îndestul poeții antichității. Formă stranie de nebunie, împotriva căreia zadarnic propun remedii criminologii pozitivisti. Represiunea e inutilă. Represiunea învinge pornirea primejdioasă când rațiunea luminoasă, fie cât de redusă, domină celelalte porniri subsecvente ale naturii omenești și ale complexității ei.

Cu toate acestea, sunt de făcut oarecari distincții.

Uneori subiectul criminal e și pervers. Uneori culminează crima cu un fel de cinism, cu un fel de seninătate îngrozitoare, care trădează o profundă analgezie morală. Răul este fără remediu. Societatea trebuie să ia măsuri.

Alteori subiectul suferă această teroare impulsivă până

în momentul comiterii crimei. Odată crima consumată, lucrurile se schimbă. O turburare complectă se produce nu numai în natura sa psihică, dar chiar în structura sa fiziologică. Nervii se destind, mușchii se contractă, halucinații terifiante se impun. Figuri nevăzute și voci neauzite se produc în creerii lui surexcitați. Viața devine atunci acel supliciu pe care Victor Hugo l-a caracterizat în poema sa *Conscience* și pe care psihologii îl constată în stările de psychoze sistematizate sau în stările de invaziune ale demenței catatonice și hebefrenice. El aleargă cu ochiul rătăcit, cu părul vâlvoi, cu nervii sbârliți, în prada unei neliniști indescrivibile. Adeseori nu rezistă acuzațiunilor fulgerătoare ale conștiinței lui surexcitate, și, după nopți de insomnie, fie că se denunță singur și cere pedeapsă, fie că se sinucide, cum se întâmplă.

Intr'o crimă atroce, pe care Scipio Sighele o raportează în cartea sa *Perechile criminale*, există cele două tipuri de asasini unul lângă altul. Un mizerabil, Sougaret, a ucis pe concubina sa, Francisca, cu ajutorul celeilalte concubine, Maria.

«Crima făptuită, spune Sighele, Sougaret, arătând trupul victimei, — Să o îngropăm în noaptea asta, spune el, și în așteptare, hai să dormim undeva. Hai să fugim. Maria a încercat să se supună. Ea n'a putut. Cuprinsă de un cutremur nervos, simțea în gât un fel de sutocare. La vederea corpului inert al victimei, oroarea morței îi apărură deodată și împinsă de o putere nevăzută, ea căzu în genuchi lângă cadavru. Când s'a trezit, eră pe jumătate nebună. Și o porni pe străzi, sbierând sălbatic, până când fiind arestată, mărturisii totul».

În acest caz, sunt bine determinate cele două tipuri criminale. Deoparte, Sougaret, asasinul cinic, perversul primejdios, fără remușcare. E tipul infam al criminalului înăscut, tipul brutei inconsciente, împotriva căruia societatea se cuvine să ia măsuri energice represive și preventive. De altă parte, Maria, victima unei porniri fusteste, lucrând ca într'o hipnoză, pentru care o pedeapsă ar fi o monstruozitate.

Câteodată, acești reprezentanți ai crimei dovedesc o generozitate și sentimente puțin comune. Aceste sentimente izvorăsc dintr'un fond de conștiință, care dovedește că putrefacția morală nu este atât de întinsă. Ele trebuie să cumpănească în cugetul juraților, înainte de a pronunța verdictul.

În același tractat, Sighele povestește următorul caz: A fost un depravat, corupt până în măduva oaselor, cri-

minal, care își abrutiză femeea și metresele. Intr'o zi, el întinse în pat pe propria lui fiică, îi închise gura cu mâna, o paraliză cu amenințări și o violă. Désirée, «o copilă de optsprezece ani, blondă, slabă, cu trăsături pale și obosite, de un caracter foarte dulce», a trebuit de aci înainte să satisfacă poftele tatălui său împreună cu celelalte concubine ale lui. Desgustată de această viață infamă, ea a voit să fugă din casă: tatăl său a adus-o înapoi. Ea fu însărcinată, și, obosită de împotriviri inutile, lăasă să se practice asupra ei un avort. Foerlin arse fătul.

După toate aparențele, Désirée, în cursul procesului, ar fi trebuit să acuze pe tatăl ei, să arunce asupra acestei hidoase figuri răspunderea faptei sale: dimpotrivă. Ea refuză mai întâiu să-l denunțe. Apoi, forțată să facă mărturisiri, ea îi căută o scuză. «Cât despre mine, spune ea juraților, dacă mă credeți vinovată, închideți-mă, dar, vă rog, aveți milă de părul cărunt al tatălui meu, care a fost orbit de patima sa nenorocită». Și, la prima confruntare cu tatăl ei, în loc de a-i reproșa faptul, ea îi zise: m'am rugat pentru tine. Și din închisoare trimise tatălui său, care era de asemenea arestat, următoarea scrisoare:

«Sărmane tată, răul pe care mi l-ai pricinuit nu a stins mila inimii mele. Am făcut tot ce am putut spre a te scăpa: nu am avut gândul, vorbind justiției, de a mă răzbună pe tine. Răzbunarea nu aparține decât lui Dumnezeu. L-am rugat, deiajuns să aibă milă de tine. Nădăjduesc că a auzit ruga mea. O tată dragă! mărturisește-i toate suferințele tale: el singur va ușura sarcina ta. Crede-mă, dacă Dumnezeu te va pedepsi cu timpul, va fi pentru a-ți cruța o eternitate de pedepse, pentru a întoarce la dânsul bietul tău suflet rătăcit. El ar fi putut să te lase a-ți continua trista ta viață; el ar fi putut să te izbească cu moarte, atunci când te-ai fi așteptat mai puțin, fără a-ți lăsa un singur moment de pocăință. Ai deci milă de tine. Pocăește-te. Nu există nici o greșală așa de mare pe care Dumnezeu să nu o erte. Și tu, iartă-mă, precum și eu ert mamei, care, din slăbiciune, n'a îndrăznit să te oprească pe panta fatală. Să faci cel puțin din frații mei oameni cinstiți și să le dea exemple bune, pentru ca să nu cadă și ei în crimele ce te pătează!».

Orcine poate să înțeleagă că din aceste două rânduri de vinovați, societatea nu are interes să pedepsească decât pe cei cari se înfățișează cu acea diformitate psihică și cu acea perversitate radicală, încât conștiința lor nu mai funcționează. Așijderea, asemenea crime nu pot fi

lăsate pe mâinile magistraților de carieră, cari se cred obligați să aplice legea în rigoarea ei abstractă, ordecâteori se produce faptul concret. Admirabila instituție a juraților, împotriva căreia pledează pedanții și ignoranții, are menirea tocmai să cerceteze faptele omenesti în complexul lor, să ignoreze legile uneori fățarnice și profund imorale, să salveze din ghiarele dezonorei sociale și ale închisorei pe acei ce au făptuit greșeli, dar cari nu vatămă societatea, să nu considere legea ca un instrument de răutate, de ambiție demoniacă și de răzbunare și să nu o aplice decât acolo unde trebuie, unde cangrena tinde să se întindă și unde nu mai e puțință de lecuire.

Tribunalul justiției populare nu numai că nu trebuie desființat, dar trebuie să aibă o sferă mai largă de atribuțiuni. Puterea socială pe care o deține magistratul și care-i poruncește să pună în lanțuri pe un nenorocit care mărturisește că a furat o pâine spre a-și alina foamea sa sau a copiilor săi, trebuie lăsată în mâinile juraților. Ei sunt reprezentanții societății, ei au instinctul conservării sale și numai ei trebuie să vegheze la siguranța și la liniștea ei. Cea mai mare parte din delict, chiar toată justiția penală ar trebui să o exercite reprezentanții poporului. Mai presus de rațiunea individuală, care este și mărginită în relativitatea sa, există o rațiune pură, pe care prea puțini o cunosc în intangibilul în care plutește, există rațiunea inimii, există conștiința subliminară, cum spun filozofii pozitiviști, în domeniul căreia intră o mulțime de explicațiuni, de scuze și de talmăciri ale faptelor omenesti. Jurații prind întotdeauna realitatea faptelor, și de aceea achitările lor, care revoltă pe cerberii ticăloși ai moralității, au o semnificare profundă și scapă neamul omenesc de rușinea unui dogmatism și de povara multor condamnări strigătoare. Dar despre această chestiune, altă dată.

IULIU DRAGOMIRESOU
Avocat

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 16 Martie 1911

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

I. I. Mironescu cu V. Benguş

LUCRU JUDECAT.—ACȚIUNE ÎN REVENDICARE.—SUCCESOR CU TITLU PARTICULAR.—JUDECATĂ URMĂTĂ DE AUTOR.—HOTĂRÎRE DEFINITIVĂ POSTERIOARĂ VÂNZĂREI.—DACĂ POATE FI OPUSĂ CUM-PĂRĂTORULUI.—ART. 1201 C. CIVIL.

Cumpărătorul dobândind asupra lucrului un

drept de proprietate distinct de al autorului său, acest drept, cum și interesul ce-l are spre a conserva lucrul în patrimoniul său, nu pot să fie compromise prin hotărîrea pronunțată față de autor în urma vânzării, fiindcă o atare hotărîre este pentru cumpărător *res inter alios judicata*.

Această soluțiune trebuie să fie admisă atât în cazul când titlul cumpărătorului este anterior acțiunii îndreptată contra vânzătorului, cât și în cazul când acel titlu este dobândit în timpul când procesul cu vânzătorul eră pendinte, de oarece în ambele cazuri cumpărătorul nu a putut să fie reprezentat de către autor pentru ceea ce s'a judecat în contra acestuia posterior transmiterii dreptului de proprietate.

No. 211. — Casată, în urma recursului făcut de I. I. Mironescu, deciziunea Curței de apel din Galați, sect. I, No. 17 din 1910, dată în proces cu Vasile Benguș.

S'au ascultat: d-l avocat P. Borș, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat I. Emandi, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Exces de putere și violarea art. 1201 c. civil.

«Am cumpărat imobilul în litigiu cu act autentificat la No. 2022 din 30 August 1902, dela adjudecării imobilului, care fusese încă dela 4 Iulie 1902 puși în posesia acelu imobil.

«Posterior punerii în posesie, înainte însă de a se încheia ultimul act de executare, și anume la 6 Iulie 1902, autorii adversarului ridică contestațiunea care a ținut pendinte vre-o trei ani, având de rezultat anularea ordonanței de adjudecare, care este titlul primordial de proprietate a autorilor mei. La acea judecată, eu, recurentul, care eram detentorul imobilului prevăzut în zisa ordonanță de adjudecare, nu am fost chemat în cauză, și acum făcându-mi-se această acțiune în revendicare de achizitorul acelu dobânditor al cauzei, acest achizitor îmi opune ca lucru judecat sentința definitivă a tribunalului R.-Sărat cu No. 297 din 1905, dată între autorii săi cu autorii mei. Curtea de apel din Galați, judecând această acțiune în revendicare, admite zisa sentință ca opozabilă mie, deși eu, ca detentor al imobilului ce-l cumpărasem, nu am fost pus în cauză de autorii contestatori și câștigători ai adversarului meu.

«In adevăr, sentința tribunalului R.-Sărat, cu No. 297 din 1905, ca verice hotărîre judecătorească, neavând decât un efect relativ, nu poate fi opozabilă decât persoanelor între care s'a pronunțat. Cu drept cuvânt s'a stabilit în doctrină și jurisprudență că cumpărătorul ca succesor cu titlu particular, nu poate fi reprezentat de autor în acțiunea în care dânsul s'a judecat cu un terțiu, pentru transmiterea dreptului real, cu toate că această transmitere a avut loc, pe când instanța eră dejă pendinte.

«Deci, zisa sentință definitivă, pronunțată în asemenea condițiuni în contra autorilor mei, este pentru mine, cumpărătorul, un *res inter alios judicata*».

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a admis acțiunea în revendicare intentată de intimat și a obligat pe recurent să-i lase în posesiune

și proprietate două hectare și jumătate pământ, pe care intimatul le-a cumpărat dela Gh. Năstăsescu, care și dânsul le cumpărase dela Nică D. Focșa și Anica H. C. Năstase; că, pentru a admite acțiunea, Curtea de apel a constatat că recurentul a cumpărat pământul în litigiu dela Nică D. Mateescu, Neacșa T. Brutaru și Joița I. L. Guriță, cari îl stăpâneau în virtutea ordonanței de adjudecare cu No. 1012 din 1902;

Că, înainte ca aceștia să vândă recurentului locul în litigiu, Anica H. C. Năstase, una dintre debitoarele expropriate, și soțul său H. C. Năstase, au făcut contestație la executarea ordonanței de adjudecare menționată mai sus, contestație care a fost admisă prin sentința cu No. 207 din 1905, a tribunalului R.-Sărat, anulându-se atât ordonanța de adjudecare, cât și întreaga urmărire; că, după ce această sentință a rămas definitivă, Anica H. C. Năstase și Nică D. Focșa, cari în urma anulării ordonanței de adjudecare reîntraseră în drepturile lor de proprietari, au vândut locul în litigiu lui Gh. Năstăsescu și acesta l-a vândut, la rândul său, intimatului V. Benguș;

Considerând că chestiunea de drept rezolvată de Curtea de apel cu ocazia judecării acțiunii intentată de intimat și dedusă prin motivul de recurs în judecata acestei Inalte Curți este de a se ști dacă hotărîrea definitivă obținută în contra vânzătorului poate să fie opusă cumpărătorului, al cărui titlu este posterior introducerii acțiunii în contra vânzătorului, însă anterior pronunțării hotărîrii;

Considerând că cumpărătorul, fiind un succesor cu titlu particular, el nu poate să fie reprezentat de autor, în ce privește hotărîrea definitivă ce se pronunță în contra autorului, după transmiterea dreptului real, de oarece, în urma transmiterii, vânzătorul desbrăcându-se de drepturile sale și ne mai putând de aci înainte să facă vreun act de dispoziție în prejudiciul cumpărătorului, este, prin aceasta chiar, fără calitate să-l reprezinte în justiție; că, prin urmare, cumpărătorul dobândind asupra lucrului un drept de proprietate și deci un drept distinct de al autorului său, acest drept, cum și interesul ce-l are spre a conserva lucrul în patrimoniul său, nu pot să fie compromise prin hotărîrea pronunțată față de autor în urma vânzării; că, această hotărîre este pentru cumpărător *res inter alios judicata*;

Considerând că această soluțiune trebuie să fie admisă atât în cazul când titlul cumpărătorului este anterior acțiunii intentată în contra vânzătorului, cât și în cazul când acel titlu este dobândit în timpul când procesul cu vânzătorul eră pendinte, cum este în speță, de oarece, în ambele cazuri, cumpărătorul nu a putut să fie reprezentat de către autor pentru ceea ce s'a judecat în contra acestuia posterior transmiterii dreptului de proprietate;

Că, numai atunci lucrul judecat în contra vânzătorului poate să fie opus cumpărătorului, când dreptul acestuia din urmă a luat naștere posterior pronunțării hotărîrii, pentru că în acest caz cumpărătorul nu a putut să do-

băndească mai multe drepturi asupra lucrului ce i s'a transmis decât avea și autorul său ;

Considerând că terțiul care se judecă cu vânzătorul, are posibilitatea să vadă dacă există vreun act de vânzare transcris asupra imobilului și să pue în cauză pe cumpărător, pentru ca să-i poată opune hotărîrea ce va obține ;

Considerând că, în speță, Curtea de apel a comis un exces de putere și a violat art. 1201 cod. civil, când a hotărît că sentința No. 297 din 1905, prin care s'a anulat ordonanța de adjudecare care constituie titlul primordial de proprietate al autorilor recurentului, poate să fie opusă recurentului, fără ca recurentul, care cumpăraseră imobilul în litigiu anterior pronunțării acelei sentințe, să fie pus în cauză sau să poată fi reprezentat de vânzător în acea judecată ;

Că, prin urmare, motivul de casare este întemeiat și cătă să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 23 Martie 1911

Președînța d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

Colonel C. Marian cu Ministerul de finanțe

PENSIUNE.— CERERI ADRESĂTE COMISIUNEI.— TERMEN.— ART. 39 LEGEA GENERALĂ DE PENSIUNI.

PENSIUNI.— CERERI INTRODUSE PESTE TERMEN.— CERCETARE DE COMISIA ANULUI VIITOR.— ART. 91 REGUL. L. PENSIUNILOR.

1° Prin art. 39 din legea generală a pensiunilor se dispune că comisiunea întocmită pentru constatarea drepturilor și pentru infirmități, va începe lucrările sale în ziua de 1 Martie a fiecărui an.

Prin urmare, această zi fiind exclusă de legiuitor din termenul acordat funcționarilor pentru a face cerere de înscriere la pensiune, urmează că o cerere făcută în ziua de 1 Martie este introdusă peste termenul fixat de lege.

2° Potrivit art. 91 din regulamentul legii generale de pensiuni, care are putere de lege, cererile de pensiuni adresate peste termenul de 1 Martie, vor fi examinate de comisiunea anului viitor, de unde rezultă că atunci când comisiunea constată că cererea pentru înscrierea la pensiune este făcută peste termenul legal, ea nu trebuie să o respingă, ci să o amâne pentru a fi examinată de comisiunea care va funcționa la 1 Martie a anului următor, neavând căderea să cerceteze în fond temeinicia ei.

No. 50. — Colonel C. Marian a făcut apel contra deciziei No. 497 din 1910, a comisiunei pentru constatarea și regularea drepturilor la pensiune.

S'au ascultat : d-l avocat N. Miteșcu, în desvoltarea motivelor de apel ; d-l avocat Al. Zeuceanu, în combateri.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de colonelul Marian în contra deciziei comisiunei pentru constatarea și regularea drepturilor la pensiune, cu No. 497 din 20 Maiu 1910 ;

Având în vedere că, prin această deciziune, comisiunea a respins cererea făcută de colonelul Marian pentru înscrierea la pensiune pe ziua de 1 Aprilie 1910, pe două motive : întâiu că este tardiv, și al doilea că, chiar presupunând că ar fi introdusă în termenul prevăzut de legea generală a pensiunilor în art. 47 alin. II, încă ea este în fond neintemeiată ;

Având în vedere că, din petițiunea înregistrată la Ministerul de finanțe sub No. 47410 și sub No. 25835 din 1910 (serv. pensiunilor), se constată că apelantul a făcut cerere de a fi înscris la pensiune în ziua de 1 Martie 1910 ;

Având în vedere că colonelul Marian susține că cererea sa fiind introdusă la această dată, nu este făcută peste termenul legal, și că, față cu dispozițiunile din legea generală a pensiunilor, are dreptul de a fi așezat la pensiune pe ziua de 1 Aprilie 1910, pentru cauză de infirmități dobândite în timpul serviciului ;

Având în vedere că art. 47 alin. II din legea generală a pensiunilor dispune că, pentru cazurile de vechime de serviciu și pentru infirmități, cererile vor fi luate în considerare numai dacă vor fi prezintate cel mult până la 1 Martie din fiecare an ;

Considerând că cuvântul *până la* exprimă o idee de excludere, iar nu de coprire și înseamnă limita ce se atinge, fără a se depăși ; că, dar, atunci când legiuitorul dispune că cererile pentru regularea drepturilor la pensiune se vor face cel mult până la 1 Martie din fiecare an, a înțeles să permită funcționarilor de a face cerere de înscriere cel mai târziu în ziua care precede pe aceea de 1 Martie, altfel ar fi adăogat cuvântul *inclusiv*, pentru a înlătură sensul firesc al cuvântului *până* ;

Considerând că această dispozițiune se explică prin voința ce legiuitorul a avut ca toate cererile de înscriere la pensiune să fie făcute înainte de începerea lucrărilor comisiunei instituite pentru constatarea drepturilor la pensiune, ceea ce rezultă din art. 47 alin. III, care dispune că, pentru toate cazurile în cari constituirea și așezarea drepturilor la pensiune, se vor face în cursul anului, cererile și actele, spre a putea fi luate în considerare, trebuie să fie prezentate cel mai târziu în ajunul începerei lucrărilor comisiunei ;

Considerând că art. 39 din legea generală a pensiunilor prevede că comisiunea întocmită pentru constatarea drepturilor și pentru infirmități, va începe lucrările sale în ziua de 1 Martie a fiecărui an ; că, dar, această zi a

fost exclusă de legiuitor din termenul acordat funcționarilor pentru a face cerere de înscriere la pensiune;

Că, astfel fiind, o cerere de înscriere la pensiune făcută în ziua de 1 Martie, este introdusă peste termenul fixat de lege;

Considerând că apelantul, colonel Marian, adresând Ministerului de finanțe la 1 Martie 1910 cererea de a fi așezat la pensiune, a făcut-o peste termen;

Având în vedere că art. 91 din regulamentul legii generale de pensiuni, care are putere de lege, prescrie că cererile de pensiune adresate peste termenul de 1 Martie, vor fi examinate de comisia anului următor;

Considerând că, din acest articol rezultă că, atunci când comisiunea constată că cererea pentru înscrierea la pensiune este făcută peste termenul legal, ea nu trebuie să o respingă, ci să o amâne pentru a fi examinată de comisiunea care va funcționa la 1 Martie a anului următor, și că nu are cădere să cerceteze în fond temeiul cererii;

Considerând, în speță, că comisiunea pentru constatarea și regularea drepturilor la pensiune, prin decizia apelată, stabilind că cererea făcută de colonelul Marian este tardivă, pe de o parte, a respins-o ca atare, iar pe de altă parte, în loc de a dispune să fie cercetată de comisiunea ce urmă să funcționeze la 1 Martie 1911, a intrat în examinarea fondului și a respins-o ca neîntemeiată;

Considerând că comisiunea, procedând astfel, a violat dispozițiunea art. 91 din regulament și s'a pronunțat fără cădere asupra cererii, în fond, făcută de colonelul Marian;

Că, astfel fiind, câtă a se admite, în parte, apelul, a se reformă deciziunea apelată și a se constată că cererea adresată Ministerului de finanțe de către colonelul C. Marian la 1 Martie 1910, pentru înscrierea la pensiune, fiind făcută peste termen, urmează a fi examinată de comisiunea anului următor, prevăzută de art. 91 din regulamentul legii pensiilor.

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-președinte, admite, în parte, apelul.

Semnați: Oscar N. Nicolescu, St. Mladoveanu,
Gr. Urlățeanu, Al. Procopiu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența dela 2 Aprilie 1911

Președinta d-lui I. Marinovici, judecător de ședință

D. H. Grünberg cu Rașela B. Sussman și alții

FALIMENT. — MINORI MAI MICI DE 18 ANI. — COMERCIU CONTINUAT ÎN INTERESUL LOR DE TUTOAREA LEGALĂ. — DACĂ POT FI DECLARAȚI ÎN STARE DE FALIMENT — ART. 7. 13 ȘI 695 C. COM.

Minorii mai mici de 18 ani, în interesul cărora tutoarea legală a continuat comerțul tatălui lor, cu îndeplinirea prescripțiilor art. 13 c. com., pot

fi declarați în stare de faliment când se află în încetare de plăți.

No. 305. — S'au ascultat: d-l avocat C. Romanescu, pentru reclamant; d-l avocat M. Valerian, pentru defensori; d-l avocat A. Atanasiu, care a ocupat fotoliul ministerului public, în concluziuni.

Tribunalul,

Având în vedere petițiile înregistrate la No. 10178, din 1911 a lui D. H. Grünberg comerciant din București str. Gabroveni No. 22, și a firmei Dantz & Comp. comercianți din București, str. Stela No. 15, prin care cer a se declara în stare de faliment Jaques Sussman, și alții reprezentați prin Ghizela B. Sussman, tutoare legală, toți domiciliați în București, Calea Moșilor No. 20, acțiuni conexe de tribunal prin jurnalul No. 2826 din 22 Martie 1911;

Având în vedere actele din dosar, susținerile și concluziile părților și ale ministerului public;

Având în vedere că din acestea se stabilește că la 4 August 1908, a murit în București comerciantul Bernhard Sussman, lăsând în urma sa 7 copii, dintre cari unul major, iar ceilalți care sunt azi în proces, minori. Printr'o încheiere a consiliului de familie, omologată de tribunalul Ilfov secția II, prin jurnalul No. 7065 din 4 Octombrie 1908, tutoarea legală Ghizela Sussman a fost autorizată să continue comerțul tatălui, în interesul minorilor, sub firma Bernhard Sussman. De la defunct rămăsese un activ de 11.488 lei și un pasiv de 22.557 lei care în urma renunțării creditorilor la jumătate din creanțele lor, a fost acoperit de către tutoare, prin noi creanțe semnate de ea în schimbul celor vechi. Numita continuând astfel comerțul în interesul minorilor, a încetat plățile dela 21 Ianuarie 1911, data primului protest, după care urmează altele până azi. Unul din minori, Moise Isac B. Sussman, devenind major la 1 Februarie 1911, prin petiția înregistrată la No. 7210 din 1911, adresată secției I c. civ. a tribunalului Ilfov, a renunțat la succesiunea tatălui său, ceea ce face și frațele său Jaques prin petiția înregistrată la No. 7211 din 1911, care eră major în momentul morții părintelui lor;

Având în vedere că reclamantii, prin concluziile ultime au cerut să se declare fie minorii și majorii arătați, fie firma sau patrimoniul comerțului;

Considerând că întrucât s'a făcut comerț de către tutoare în interesul minorilor și s'a constatat încetarea de plăți, este loc la o declarare în stare de faliment rămânând însă a se determina cine trebuie declarat;

Văzând că după art. 695 c. com. este în stare de faliment, comerciantul, care a încetat plățile pentru datoritiile sale comerciale, iar după art. 7 c. com. sunt comercianți acei cari fac fapte de comerț, având comerțul ca o profesiune obișnuită și societățile comerciale, că deci nu pot fi declarați în stare de faliment, decât comercianții și societățile comerciale;

Considerând că, firma B. Sussman sau stabilimentul său de comerț, nefiind nici persoană fizică, nici persoană juridică, nu este comerciant și nu poate fi declarat în stare de faliment ;

Având în vedere că în fapt s'a continuat comerțul, în interesul minorilor de către tutoarea legală ;

Considerând că tutoarea, neexercitând comerțul în numele ei personal, ci fiind numai mandatara legală a minorilor, nici ea nu poate fi declarată în stare de faliment ;

Considerând că deoarece tutorul este reprezentantul legal al minorilor, iar faptul tutorului este socotit ca faptul pupilului, faptele de comerț săvârșite de tutor după îndeplinirea prevederilor art. 13 c. com. trebuie socotite ca și cum ar fi fost săvârșite de minor, și când aceste fapte de comerț s'au făcut în mod obișnuit, ca o profesiune, urmează, conform art. 7 c. com., că minorul e comerciant ;

Considerând că, dacă art. 10 c. com. prevede că minorul pentru a putea face comerț și a fi socotit ca major, în ce privește obligațiunile sale de comerciant, trebuie să aibă 18 ani împliniți și să se îndeplinească anumite formalități, din aceasta nu rezultă că o persoană mai mică de 18 ani n'ar putea fi comerciant, pentru că ceea ce reglementează art. 10 c. com. este numai ce trebuie să facă un minor de 18 ani, pentru a contracta în chip valabil obligațiuni comerciale, pentru a fi socotit comerciant, el personal, ca și un major, fără să mai aibă nevoie de o altă persoană care să lucreze în numele său ;

Că, din art. 13 c. com. rezultă că și persoanele mai mici de 18 ani pot fi comerciant dacă se îndeplinesc prevederile aceluși art. cu singura deosebire că nu se poate începe un comerț, ci numai continuarea în interesul lor, și că nu se exercită de ei personal, ci de reprezentantul lor legal ;

Considerând că, neprevăzându-se nicăeri că persoana mai mică de 18 ani nu poate fi comerciant, chiar când s'au îndeplinit dispozițiunile art. 13 c. com., sau că faptele de comerț trebuie săvârșite numai de comerciant în persoană, iar art. 13 c. com. permițând a se continua comerțul de reprezentantul legal al minorului, nu este nici un motiv a nu admite că și minorul mai mic de 18 ani poate fi comerciant ;

Că admițându-se contrariu, ar însemna că se poate face comerț de către cineva, fără ca acel cineva să dobândească calitatea pe care legea o dă fără excepție unei persoane care face fapte de comerț, ar însemna că se poate exercita comerț fără de a exista un comerciant ;

Considerând că, dacă art. 13 c. com. nu vorbește de numele minorului, nu urmează că legea nu socotește comerciant pe un asemenea minor, pentru că reprezentantul legal al minorului, lucrând în toate actele în numele acestuia, nu mai eră nevoie să se spună acest lucru în legea comercială ;

Considerând că minorii fiind comercianți și cum în speță sunt în încetare de plăți, urmează că ei trebuie să fie declarați în stare de faliment ; că, a admite altfel ar însemna că se creează o categorie de persoane care pot face comerț și totuși nu pot fi declarate în stare de faliment ;

Considerând că orcât de inechitabil s'ar părea a se declara în stare de faliment minorii, care n'au exercitat în persoană comerțul, expunându-i la consecințe grave pentru niște greșeli care sunt ale reprezentantului lor, nu este mai puțin inechitabil a permite minorilor să profite de averea creditorilor, iar aceștia să fie lipsiți, fără vreun text formal, de a-și realiza drepturile prin procedura specială a falimentului ;

Că, decăderile la care sunt expuși minorii declarați în stare de faliment, nu trebuie să determine admiterea soluției contrare, pentru că oricare ar fi rezultatul declarării în stare de faliment, justiția trebuie să aplice, iar nu să facă lege ; că, de altfel multe din acele decăderi nu i se pot aplica minorului, ci reprezentantului său ;

Că, în orice caz, interesul privat al minorilor nu poate fi pus mai presus de interesul general al comerțului, care ar fi jertfit dacă s'ar permite unor minori să continue comerțul și totuși să nu poată fi declarat nimeni în stare de faliment ;

Considerând că în speță deși Moise Isac B. Sussman, a devenit major și a renunțat la succesiune, dar întrucât comerțul pentru care s'au emis cambiile neachitate a fost continuat și în interesul său ca minor, urmează că și el trebuie a fi declarat în stare de faliment ;

Având în vedere că, în ce privește pe majorul Jaques B. Sussman, nu se dovedește că el ar fi tratat cu creditorii tatălui său pentru reducere sau ar fi făcut comerț împreună cu mama sa ;

Că, întrucât comerțul s'a continuat de tutor în interesul minorilor, fără vre-un amestec al majorului, el nu poate fi declarat falit ;

Că, așa fiind, trebuie să fie declarați în stare de faliment, minorii Iosef B. Sussman și ceilalți, reprezentați prin Ghizela B. Sussman tutoarea legală, și majorul Moise Isac B. Sussman ;

Apreciind asupra cheltuelilor de judecată, tribunalul le fixează la câte 50 lei de fiecare reclamant.

Pentru aceste motive, redactate de d. judecător Andrei Rădulescu, declară în stare de faliment, etc.

Semnați: I. Marinovici, A. Rădulescu.

CUVÂNTAREA D-lui D. COMȘA ȚINUTĂ LA INMORMÂNTAREA LUI C. STOICESCU

Baroul de Ilfov a suferit o mare lovitură prin pierderea unuia din fruntașii săi cei mai distinși — a lui Constantin Stoicescu.

El eră un spirit deosebit, un orator de frunte, de o elocință caldă și de o mare eleganță în expresiuni.

Eră dotat dela Dumnezeu și cu darul de a pricepe repede și cu perseverența necesară pentru a aprofunda toate chestiunile.

În tot cursul vieții lui, s'a impus atenției aceloră care veni în contact.

S'a născut în Ploești la 1852.

Făcându-și studiile juridice la Paris, obține doctoratul în drept cu elogii pentru teza sa — despre naturalizație. Presa juridică din Franța aduce deasemenea elogii tânărului doctor.

La 1872 intră în magistratură ca judecător la tribunalul Ilfov și apoi președinte. În această calitate, el se distinge nu numai prin o profundă cunoștință a problemelor juridice, dar și prin o judecată totdeauna dreaptă.

La 1877 intră în diplomație, ca prim secretar la legațiunea din Paris.

La 1879 reintră în magistratură ca procuror la Curte unde stă până la 1881. Foștii lui colegi își reamintesc rechizitoarele sale, alese ca formă și pline de observații juridice și psihologice.

A fost deputat dela 1882—1888, a fost reales în 1890 și de atunci a fost aproape continuu în Cameră.

La 4 Octombrie 1895 e numit ministru de lucrări publice, unde stă până la 2 Noembrie 1896 când trece ca ministru la afacerile străine.

Între anii 1901—1904 a fost din nou ministru mai întâiu la finanțe și apoi la ministerul agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor.

Activitatea lui C. Stoicescu a fost prodigioasă. Ea a îmbrățișat aproape toate ramurile activității juridice, politice, diplomatice și economice. În toată această activitate se resimte cultura lui vastă, spiritul lui practic, dorința sa de a asigura libertatea, dar și siguranța proprietății și a transacțiilor.

Ca scriitor, pe lângă lucrarea sa științifică despre Naturalizație, a mai scris o lucrare de mare valoare; despre Libertatea Personală, în care se văd ideile sale pentru respectul libertății individuale și înlăturarea arbitrarului. El nu s'a mulțumit însă numai cu propaganda prin scris; imediat ce a ajuns ministru de justiție, a făcut legea asupra libertății individuale, care e una din cele mai frumoase pagini din legislația noastră penală.

Dacă se gândea să dea garanții serioase oricărui imprecinat care nu trebuie considerat dela început ca un vinovat, tot el s'a gândit ca în schimb să ia măsuri pentru siguranța proprietății și a transacțiilor și să se pedepsească aspru cei cari încercau să fraudeze pe alții. Din această concepție, a eșit legea falimentelor și modificările aduse codului de comerț de Stoicescu în 1899, în care se ia măsurile cele mai serioase contra celor cari pregătesc falimentele, nu numai ca să fie pedepsiți dar și ca să nu poată profita de fructul fraudei lor.

El a contribuit împreună cu defunctul Eugeniu Stătescu, la facerea legii proprietarilor, care are avantajul că dă o soluție grabnică unor afaceri cari din cauza întârzierii se rezolvau prin pagubă, chiar pentru cei cari câștigau procesul.

Tot atât de spornică a fost și activitatea lui economică.

Ca ministru de Lucrări Publice a făcut legi pentru îmbunătățirea și desăvârșirea C. F. R., a șoselelor și podurilor; a făcut docul plutitor din Galați.

Activitatea lui ca ministru al agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor, în ce privește pădurile o arată omagiul ce îi aduce societatea «Silvică» al cărui membru a fost. Comerțului i-a adus cel mai mare ajutor prin legea burselor de comerț în care a legiferat judecarea arbitrală făcută de comercianți, atât de necesară operațiilor urgente ale comerțului și utilă prin pricepera specială a afacerilor ce trebuie judecătorilor în această materie.

Din punctul de vedere industrial însă, cea mai importantă lege ce s'a făcut este, de sigur, legea pentru regularea și consolidarea drepturilor concesionarilor de a exploata petrolul, făcută de Stoicescu. El pune capăt prin această lege, abuzului ce se făcea, de a se concesiona același teren petrolifer mai multor persoane, cari ne compromiseseră creditul în străinătate, de care credit avem absolută nevoie pentru exploatarea subsolului nostru.

Pe de o parte, pedepsește ca excroci pe cei cari se dedau la asemenea fapte, iar pe de alta transformă dreptul de concesiune din personal în drept real, opozabil terților prin înscrierea în registre la tribunal și primărie. În așteptarea unui Cadastru, în forma practică a actului Torrens, pe care îl dorea și el, inspirându-se de aceleași principii moderne, da deocamdată în ceea ce privește terenurile petrolifere, siguranța concesiunilor.

Cu aceasta se dă un mare avânt celei mai mari industrii din țară. Comerțul și industria îi datorează recunoștință pentru această siguranță care e pârghia prosperității lor; precum justițiabilii îi datorează recunoștință pentru măsurile luate în favoarea libertății și a siguranței proprietății.

Alții mai competenți v'au vorbit de activitatea lui politică și diplomatică.

Noi ne reamintim cu o profundă durere, că am pierdut un coleg iubit și stimat, a cărui știință juridică și spirit de drept s'a arătat în toate procesele mari dela cari cuvântul lui n'a lipsit și care, ajuns la minister, n'a uitat că rolul jurisconsultului nu-i numai de a interpreta legea dar și de a o face când are putința să corespundă nevoilor timpului, împingând țara spre progres.

Fie-ca meritele lui C. I. Stoicescu amintite aici să fie o mângâiere pentru văduva lui neconsolată și un exemplu de aici înainte pentru distinșii lui fii.